

شنبه‌های چالشی صبا؛ تریبونی آزاد برای اهالی فرهنگ و هنر

چگونه با فیک‌نیوزها مقابله کنیم؟

میکائیل دیانی:

باید به لحاظ حقوقی پی‌گیری شود

به نظرم مهمترین اتفاقی که درباره این بیابیه مشترک روزنامه‌نگاران در مقابله با فیک‌نیوزها افتاده است اصل اتحاد صنفی‌ای است که بین روزنامه‌نگاران، خبرنگاران و منتقدان حوزه سینما افتاده که فارغ از هر نگاه و هر سلیقه هنری و سیاست رسانه‌ای که در آن کار می‌کنند درباره این موضوع متحد شده‌اند. اتحاد این افراد هم ناظر به اخلاق حرفه‌ای و شرافت روزنامه‌نگاری است که در برابر آسیبی که از طرف فیک‌نیوزها متوجه حرفه روزنامه‌نگاری است ایستاده‌اند و به نظرم بزرگترین اتفاقی است که می‌توانست بیفتد. ضمن این که باید به لحاظ حقوقی هم پی‌گیری شود و نهادهای ذی‌ربط نیز باید پیگرد قضایی کنند.

حسین سلطان‌محمدی:

راه مقابله با فیک‌نیوزها توزیع درست اخبار است

فیک‌نیوزها چگونه پدید آمده‌اند؟ در فضای شلوغ مجازی، در کاستی بسیار قابل توجه درک و استنباط و تحلیل رسانه‌ای برای شناخت سره از ناسره یا شناخت صحت و کذب عناصر دریافتی در این فضا و اصطلاحا کاستی در داشتن سواد رسانه‌ای مفی، در سوءاستفاده از عنصر شهرت در حوزه‌های گوناگون سیاسی و اجتماعی و فرهنگی و هنری و مانند آن و انتساب بسیاری از امور به کارا کترهای واجد شهرت رسانه‌ای، در شهوت دیده شدن اول و جلب توجه دیگران به خود که حاصل کاستی فردی یا جمعی است، در استفاده از تیتر پازل سازی رسانه‌ای و سوق دادن آن در مسیرهای خطا و گول زنده، فیک‌نیوزها شکل می‌گیرند و گسترش کمی اینترنت و ابزارهای ارتباطی به آنها کمک می‌کند تا بمانند. و این ماندن زمانی قابل تامل است که با هدف تخطئه فعالیت سالم دیگر رسانه‌ها و ایجاد عدم اطمینان در مخاطبی که می‌تواند خود ما رسانه‌ای‌ها، هنرمندان و افراد واجد شهرت یا مردم عادی باشد. در واقع فعالیت رسانه‌های سالم زمانی مورد خدشه قرار خواهد گرفت که مخاطبش به عدم اعتماد به او باورمند شده یا عناصر واجد شهرت به همراهی با رسانه سالم تمایل نداشته باشند و تمایل‌شان به فرورفتن در دنیای ابهام و پنهان شدن پشت نقاب نادرست و مانند آن باشد. مخاطب عادی و مردم در مرحله آخر هستند که با تکرر اخبار درست، اصلاح خواهند شد. درک این نکته از سوی رسانه‌ها و البته منابع خبر که می‌تواند ساختارهای مورد رجوع ما باشد یا افراد واجد شهرت. البته ورود ساختارهای رسمی و ناظر برای برخورد اداری انتظامی با این رسانه‌ها و دست اندرکاران آنها نیز باید مورد توجه قرار گیرد.

سیدرضا اورنگ:

وحشت مدیران فیک از رسانه‌های مستقل

روزگاری رسانه‌ها ارج و قرب داشتند، زیرا مدیران مسوول با کاربلد، روزنامه‌نگاران باسواد و تجربه، سردبیران خبرنگارانی عاشق در آنها فعالیت می‌کردند. هرکسی حق نداشت یا نمی‌توانست مسوولیت نشریات را به عهده گرفته و به هر فردی نیز اجازه نمی‌دادند، حتی به عنوان خبرنگار ساده فعالیت داشته باشد. امروز اوضاع دیگرگون شده و زمام امور اکثر نشریات به دست افرادی کارنابلد افتاده است. کسی که نمی‌تواند چند خط را درست بنویسد عنوان سردبیر و دبیر تحریریه و... را با خود پدک می‌کشد. افراد توانا، تحلیلگر و صاحب قلم را از نشریات رانده و کسانی را جایگزین آنان کرده‌اند که حتی با الفبای روزنامه‌نگاری و خبرنگاری هم آشنا نیستند. چون خودشان در امر مدیریت رسانه ضعیف و کارنابلد هستند، افراد بی‌سواد تر و ضعیف‌تر از خویش را به خدمت گرفته و می‌گیرند تا ضعف‌شان به چشم نیاید. اخیرا همین افراد بی‌سواد و کم‌سواد که نتوانسته و نمی‌توانند در دنیای خبر و رسانه تاثیرگذار باشند، به افراد توانا و تاثیرگذار که در فضای مجازی دارای رسانه مستقل هستند حسادت کرده و به هر طریقی که شده می‌خواهند نیش خود را به آنان زده و با لطایف الحیل و کمک دوستان دولتی‌شان، آنها را از دور خارج کنند، اما نتوانسته و نمی‌توانند. اصطلاحاتی از جمله فیک‌نیوز و قارچ‌نیوز را به رسانه‌های مستقل و منتقدان با وجدان می‌چسبانند تا آنان را به حاشیه برانند، اما فقط خودشان سزاوار این عنوان‌ها بوده و هستند. اغلب آنانی که در فضای مجازی رسانه داشته و فعالیت دارند، افراد باسواد و توانایی هستند

خبر جعلی یا فیک‌نیوز مقوله جدیدی نیست (این عبارت نخستین بار در قرن نوزدهم میلادی استفاده شد)؛ اما به دلیل همه‌گیر شدن شبکه‌های اجتماعی، خبرهای غیر واقعی بسیار سریع‌تر از قبل پخش می‌شوند. تا پیش از این که شبکه‌های اجتماعی از راه برسند، مردم در اکثر مواقع خبرها را از طریق منابع رسمی دنبال می‌کردند، منابعی که نویسندگان آن‌ها موظف به رعایت یک‌سری پروتکل‌ها به هنگام نوشتن مطلب بودند تا از صحت آن‌ها مطمئن شوند. اینترنت راه‌های بسیار متنوع‌تری برای تهیه، ارسال و مصرف محتوای خبری در دسترس مردم قرار داده است. اکثر کاربران امروزی ترجیح می‌دهند خبرها را از شبکه‌های اجتماعی دنبال کنند. ساز و کار شبکه‌های اجتماعی باعث می‌شود پخش شدن خبرهای جعلی بسیار ساده باشد و تشخیص معتبر بودن مطالبی که در شبکه‌های اجتماعی می‌خوانیم، کمک‌شایانی به جلوگیری از پخش فیک‌نیوز می‌کند. به دنبال جریان خبری غیر اخلاقی در کانال‌های تلگرامی فرهنگی و هنری و ایجاد التهاب و فضای متشنج، جمعی از خبرنگاران، روزنامه‌نگاران و منتقدان سینمایی کشور هفته گذشته با صدور بیانیه‌ای خواستار مقابله و برخورد قانونی با گردانندگان و حامیان این کانال‌ها شدند. بر این اساس روزنامه صبا، چالش این هفته خود را به این مهم اختصاص داده و به سراغ اهالی رسانه رفته است. نظرات اهالی رسانه در چالش این هفته که نشان از دغدغه‌های آنان در راستای رسالت و شان روزنامه‌نگاری‌شان است قابل تامل می‌باشد که در ادامه می‌خوانید.

پهنای وفایی وحدت، سجاد رازیان
گفت و گو

